

РЕШЕНИЕ

№ 76

София, 12.10.2020 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, Първо гражданско отделение, в съдебно заседание на седемнадесети септември през две хиляди и двадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Маргарита Соколова

ЧЛЕНОВЕ: Светлана Калинова

Гълъбина Генчева

при участието на секретаря Емилия Петрова
като изслуша докладваното от съдия Светлана Калинова
гражданско дело №1475 от 2016 година и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.290-293 ГПК.

Образувано е по:

- касационна жалба с вх.№14857/31.08.2017г., подадена от М. Л. Б. Х. чрез процесуалния ѝ представител адв.В. Г. от САК, срещу решение №1834/25.07.2017г., постановено по гр.д.№904/2015г. по описа на Софийския апелативен съд, ГО, 1-ви състав в частта, с която е потвърдено решението на първоинстанционния съд, с което е признато за установено по отношение на М. Л. Б. Х., че Република България е собственик на поземлен имот с идентификатор ..... по КК на [населено място], местност „Б.“ с площ от 210 104кв.м., ведно с построените в имота сгради: 1/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 69кв.м.; 2/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 357кв.м.; 3/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 516кв.м.; 4/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 239кв.м.; 5/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 210кв.м.; 6/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 131 кв.м.; 7/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 65кв.м.; 8/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 109кв.м. и М. Л. Б. Х. е осъдена на основание чл.108 ЗС да предаде владението върху имотите, като не е уважено направеното от нея възражение за задържане на имотите до заплащане на направените необходими разноси и подобрения, както и в частта, с която М. Л. Б. Х. е осъдена да заплати на Република България разноси в размер на 30521лв.;

- касационна жалба с вх.№15741/26.09.2017г., подадена от С. Б. С. чрез процесуалния му представител адв.Е. Х. от САК, срещу решение №1834/25.07.2017г., постановено по гр.д.№904/2015г. по описа на Софийския апелативен съд, ГО, 1-ви състав в частта, с която е потвърдено решението на първоинстанционния съд, с което е признато за установено по отношение на С. Б. С., че Република България е собственик на поземлен имот с идентификатор ..... по КК на [населено място], местност „Б.“ с площ от 210 104кв.м., ведно с построените в имота сгради: 1/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 69кв.м.; 2/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 357кв.м.; 3/сграда с идентификатор..... със застроена площ от 516кв.м.; 4/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 239кв.м.; 5/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 210кв.м.; 6/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 131 кв.м.; 7/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 65кв.м.; 8/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 109кв.м. и С. Б. С. е осъден на основание чл.108 ЗС да предаде владението

върху имотите, както и в частта, с която е осъден да заплати на Република България направените по делото разноски;

- насрещна касационна жалба с вх.№19503/20.11.2017г., подадена от Република България, чрез процесуалния си представител адв.И. С. от САК, срещу решение №1834/25.07.2017г. по в.гр.д.№904/2015г. по описа на Софийски апелативен съд в частите, с които са отхвърлени предявените от Република България срещу С. Б. С. и М. Л. Б. Х. искове с правно основание чл.73, ал.1 ЗС във вр. с чл.93 ЗС за присъждане на добиви от приходи от билети за вход за периода 18.10.2002г.-01.03.2011г. за сумата от по 68 574.19лв. за всеки от ответниците, заедно със законната лихва от предявяване на исковите до окончателното изплащане; отхвърлени са предявените от Република България срещу С. Б. С. и М. Л. Б. Х. искове с правно основание чл.73, ал.1 ЗС вр. чл.93 ЗС за присъждане на приходи от добив от дърводобив за периода 18.10.2002г.-01.03.2011г. за сумата от по 65 911.14лв. за всеки от ответниците, заедно със законната лихва от датата на предявяване на исковите до окончателното изплащане; отхвърлени са предявените от Република България срещу С. Б. С. и М. Л. Б. Х. искове с правно основание чл.86, ал.1 ЗЗД за присъждане на законна лихва върху стойността на добивите за периода 18.10.2002г.-01.03.2011г. за сумата от по 49 510.93лв. за всеки ответник; отхвърлени са предявените от Република България срещу С. Б. С. и М. Л. Б. Х. искове с правно основание чл.59 ЗЗД за присъждане на обезщетение за неоснователно ползване на имотите за периода 18.10.2002г.-01.03.2011г. за сумата от по 140 742лв. за всеки от ответниците заедно със законната лихва от датата на предявяване на исковите до окончателното изплащане; отхвърлени са предявените от Република България срещу С. Б. С. и М. Л. Б. Х. искове с правно основание чл.86 ЗЗД за присъждане на законна лихва върху стойността на обезщетението за ползване за периода 18.10.2002г.-01.03.2011г. за сумата от по 112 107.37лв. за всеки от ответниците, както и в частта за разноските, присъдени в тежест на Република България.

Касаторът М. Л. Б. Х. поддържа, че в обжалваната част въззивното решение е недопустимо, а ако бъде прието за допустимо е неправилно поради допуснати при постановяването му съществени нарушения на съдопроизводствените правила, нарушение на материалния закон и необоснованост. Счита мотивите на въззивния съд за вътрешнопротиворечиви и неразбираеми, като поддържа, че от тях не става ясно въз основа на кой придобивен способ въззивният съд е приел, че държавата е придобила правото на собственост върху процесните имоти – дали от Интендантството на Цивилната листа като резултат от неговото прекратяване или по причина, че теренът, върху който са построени сградите е бил гора, която не е принадлежала нито на частни лица, нито на общините. За неправилен счита извода на въззивния съд, че държавата е притежавала право на собственост върху спорния имот значително време преди 09.09.1944г., както и извода, че построените в имота сгради са придобити от държавата по силата на приращението /чл.78 ЗИСС /отм./.

Счита решението на въззивния съд за недопустимо, като поддържа, че съдът се е произнесъл на незаявено от ищеца основание за придобиване правото на собственост – като последица от прекратяване на Интендантството на цивилната листа като самостоятелно юридическо лице.

Поддържа, че неправилно въззивният съд е приел, че решение №01011 от 31.08.2000г. на ПК-С. е нищожно, че Интендантството на Цивилната листа е държавно юридическо лице, както и че в нарушение на съдопроизводствените правила не е обсъдил и взел предвид данните, съдържащи се в представените по делото крепостни актове, съставени през 1900г. на името на К. Ф., недвижимите имоти по които впоследствие са включени в площта на имота по н.а.№... от 1930г., нито обстоятелството, че според представеното по делото писмо №561/23.02.1923г. на Министерския съвет до Интенданта на Цивилната листа Интендантството е било натоварено да се грижи за запазването, управлението, ползването и уреждането на частични регулации на тия имоти за сметка на бившия цар. Поддържа също така, че не са взети предвид доказателствата, съдържащи данни за направено ясно разграничение между държавните и частни имоти, ползвани от

монарха /описи и списъци/, както и че в нарушение на съдопроизводствените правила въззивният съд не е уважил искането ѝ за представяне на относими към спора доказателства.

Поддържа, че решението на въззивния съд е необосновано, тъй като в него от една страна е прието, че държавата е била собственик на процесните имоти далеч преди 09.09.1944г., а от друга, че процесните имоти са станали държавна собственост на 15.09.1946г. с прекратяване на Интендантството на Цивилната листа.

Поддържа, че въззивният съд неправилно е приложил разпоредбата на чл.78 ЗИСС /отм./ като е приел, че държавата е собственик на процесните постройки по силата на приращението, като неправилно е приел за година на построяването им 1930г., вместо установеното от показанията на разпитаните по делото свидетели, че сградите са построени в периода 1900-1912/1913г.

За неправилен счита и извода на съда, че сградите са строени със средства, предоставени от държавния бюджет, след като в бюджетите на държавата за периода от 1900г. до 1913г. такъв бюджетен разход не е бил предвиден, а напротив е установено, че са строени от цар Ф. с негови лични средства.

Поддържа, че в нарушение на съдопроизводствените правила въззивният съд е отказал да кредитира събраните по делото гласни доказателства, установяващи, че сградите са изградени с лични средства на българския владетел Ф., както и че не е взел предвид данните, съдържащи се в писмените доказателства и не е съпоставил фактите, които се установяват от свидетелските показания с фактите, които се установяват от останалите събрани доказателства, а част от писмените доказателства на практика е отказал да обсъди.

За неправилен счита и извода на въззивния съд, че прекият ѝ наследодател цар Б. III не е придобил правото на собственост въз основа на изтекла в негова полза придобивна давност, както и извода, че правото на собственост не е възстановено на неговите наследници. Поддържа, че отнемането фактически е извършено на 10.08.1946г. без към този момент да е налице законово основание за това. Оспорва и извода на въззивния съд, че решение №12/04.06.1998г. по конституционно дело №13/1998г. няма реституционно действие, като поддържа, че доводите ѝ в тази насока не са и обсъдени, а оттам и за неправилен счита извода за неоснователност на възражението за придобиване на процесните имоти по давност от 10.06.1998г. /датата на обнародване в Държавен вестник на решение №12/04.06.1998г. на Конституционния съд/.

Моли въззивното решение да бъде отменено в обжалваната част и вместо това предявените по реда на чл.108 ЗС искиове бъдат отхвърлени. Излага допълнителни съображения и по възражението за задържане. Допълнителни съображения излага и в писмена защита, представена в проведеното по делото открито съдебно заседание. Претендира присъждане на направените по делото разноски.

Касаторът С. Б. С. счита въззивното решение в обжалваната част за неправилно поради допуснати от въззивния съд съществени нарушения на съдопроизводствените правила, нарушения на материалния закон и необоснованост.

За неправилен счита извода на съда, че държавата е била поначало собственик на имота на основание действалите във времето закони за горите, както и като правоприемник на Интендантството на Цивилната листа, като поддържа, че по делото не е установено Интендантството да е установило владение върху имота, още по-малко върху онази негова част, която не попада в обхвата на н.а.№.../1930г.

Поддържа, че въззивният съд непълно е изследвал въпроса за статута на Интендантството и се е позовал само на създадената практика на ВКС по този въпрос с решение №209/08.06.2012г. по гр.д.№673/2011г. на Първо ГО на ВКС без да отсъди според закона и установените обстоятелства по делото, като е игнорирал и оставил без анализ аргументите на касатора, че Интендантството се е грижело за частните имоти на царя, а е невъзможно структура, която има функцията да се грижи за чужди имоти, същевременно да ги владее за себе си.

Поддържа също така, че не са обсъдени събраните по делото писмени и гласни доказателства за това, че цар Ф. е разполагал с достатъчно средства за придобиването и строежа на процесните имоти.

Навежда довод, че обжалваното решение страда от съществено противоречие на мотивите, тъй като от една страна съдът приема, че Интендантството е държавно учреждение и като такова е владяло и придобило по давност имотите за себе си, а от друга, че теренът винаги е бил държавна собственост по силата на закона. И двете тези счита за неправилни и недоказани, като поддържа, че имотите са били частна собственост, закупени през 1900-1904г. от цар Ф., тогава с титлата княз.

За неправилен счита и извода на въззивния съд, че сградите са построени приблизително към 1930г. Поддържа, че изводът е основан само на отразеното в акта за държавна собственост №.../23.02.1998г. без да бъдат взети предвид данните от другите доказателства по делото – писмени и гласни.

За неправилен счита извода на въззивния съд, че не е доказано праводателят му цар Б. III да е придобил собствеността върху процесните имоти чрез давностно владение, както и извода за неоснователност на придобиване на собствеността по наследство.

По отношение факта на построяването на сградите и владението поддържа, че в нарушение на съдопроизводствените правила съдът не е взел предвид показанията на свидетелите, чиито източници на сведения са надеждни.

За незаконосъобразен счита извода на съда, че решенията на поземлената комисия са нищожни, както и извода за неприложимост на чл.2, ал.2 ЗВСОНИ. Поддържа, че имотите са били фактически иззети от държавата на 11.08.1946г. без законово основание.

Моли въззивното решение да бъде отменено в обжалваната част и вместо това предявените по реда на чл.108 ЗС искиове бъдат отхвърлени. Излага допълнителни съображения и по възражението за задържане. Допълнителни съображения излага и в писмена защита, представена в проведеното по делото открито съдебно заседание. Претендира присъждане на направените по делото разноски.

В писмен отговор в срока по чл.287, ал.1 ГПК Република България чрез процесуалния си представител адв.И. С., упълномощена от министъра на регионалното развитие и благоустройството, изразява становище, че подадените от С. Б. С. и М. Л. Б. Х. касационни жалби са неоснователни по изложените в отговора съображения. Допълнителни съображения излага и в писмена защита, представена в проведеното по делото открито съдебно заседание. Претендира присъждане на направените по делото разноски.

В подадената по реда на чл.287, ал.2 ГПК насрещна касационна жалба Република България поддържа, че в обжалваната от нея част въззивното решение е неправилно – необосновано и постановено в нарушение на материалния и процесуален закон.

Поддържа, че доводите и възраженията ѝ не са били разгледани от съда, който е приел искивете за присъждане на обезщетения за неоснователни с лаконични мотиви, основани на т.6 от решение №68/14.07.2016г. по гр.д.№6043/2015г. на ВКС, което не формира практика по отношение на претенцията за обезщетяване за получените от имота добиви, която е различна от претенцията за обезщетение за ползване.

Поддържа също така, че в нарушение на съдопроизводствените правила въззивният съд не е посочил на кои конкретни доказателства основава правните си изводи, като изводите му се основават на фрагментарен анализ на избрани документи, а не на задълбочен, последователен и логичен анализ на събраните доказателства поотделно и в тяхната съвкупност.

Навежда довод, че въззивният съд е формирал мотивите си въз основа на несъществуваща в закона презумпция /че съгласието на държавата като собственик на имотите за извършваните от ответниците разноски в имота е дадено предварително с предаването му на последните като собственици/, в нарушение на диспозитивното начало, при липса на каквито и да е твърдения от страна на ответниците и при липсата на каквито и да е доказателства за знание от страна на собственика. Счита, че съдът е изградил тезата си

на своеобразна житейска оборима презумпция за справедливост, която обаче е юридически недопустима.

Излага съображения, че при разрешаване на спора следва стриктно да се прилагат законовите разпоредби и да бъдат съобразени доказателствата по делото. Моли в обжалваната част въззивното решение да бъде отменено и вместо това предявените облигационни претенции бъдат уважени. Претендира присъждане на направените по делото разноски.

В писмен отговор в срока по чл.287, ал.3 ГПК М. Л. Б. Х. чрез процесуалния си представител адв.В. Г. изразява становище, че подадената от Република България насрещна касационна жалба е неоснователна по изложените в отговора съображения.

В писмен отговор в срока по чл.287, ал.3 ГПК С. Б. С. чрез процесуалния си представител адв.Е. Х. изразява становище, че подадената от Република България насрещна касационна жалба е неоснователна по изложените в отговора съображения.

С определение №519/20.11.2018г., постановено по настоящето дело, въззивното решение на Софийския апелативен съд е допуснато до касационно обжалване по реда на чл.280, ал.1, т.3 ГПК по следните правни въпроси:

- дължен ли е въззивният съд, ако прецени, че определени писмени доказателства не са самостоятелно доказателство за правото на собственост /което въззивният съд е приел според касатора за съставените от Интендантството и държавата описи на личните имоти на бившия цар и протокола от 11.08.1946г. за изземване на имотите на бившия цар/, да зачете тяхната доказателствена стойност за установяване на други релевантни обстоятелства по делото съобразно доводите на ответниците и конкретно : да прецени дали тези доказателства установяват субективното отношение на държавата, респ. Интендантството към осъществяваното владение върху процесния имот – да счита и да третира тези имоти като имоти, лична собственост на царя; да прецени дали тези доказателства, съставени от Интендантството и държавата, не са резултат от действия, несъвместими с желание за ползване от изтеклата давност по смисъла на чл.7 от ЗД/отм./; да прецени дали тези доказателства, от Интендантството и държавата, не са доказателства, оборващи презумпцията на чл.303, ал.1 ЗИСС/отм./;

- може ли съдът да основе фактическите констатации относно извършено строителство и осъществено владение на свидетелски показания, които не почиват на преките впечатления предвид отдалечения период от време, в който е извършвано строителството и е осъществявано владението или когато свидетелските показания не са преки поради отдалечеността във времето на събитията, те не следва да бъдат кредитирани? Може ли въобще с непреки свидетелски показания /давани от лица, които са възприемали данните от непосредствени очевидци и съвременници на събитията/ да се установява владението и периода на неговото осъществяване като елемент от придобивната давност и съответно строителството на сгради;

- могат ли при действието на чл.78 ЗИСС /отм./ да бъдат придобити по приращение сгради от лице, което не е собственик на терена към момента на построяването им /с оглед извода на въззивния съд че сградите са придобити от държавата по приращение на основание чл.78 ЗИСС/отм./ и при наличие на данни, че сградите са строени преди 1930г.;

- може ли Интендантството да завладее, т.е. да има фактическа власт и да свои за себе си частните имоти на царя, за които е било задължено по силата на §94, т.12 от Правилника за управлението на цивилната листа на Н.В.Царя да държи подробен инвентар и да се грижи.

Върховният касационен съд, като обсъди доводите на страните във връзка с изложените касационни основания и като извърши проверка на обжалваното решение по реда на чл.290, ал.1 и чл.293 ГПК, приема следното: Република България е предявила срещу С. Б. С. и М. Л. Б. Х. по реда на чл.108 ЗС искиове за признаване правото на собственост и предаване владението върху процесните недвижими имоти, както и искиове за заплащане по реда на чл.73, ал.1 вр. чл.93 ЗС стойността на

добивите, които ответниците са получавали от процесните имоти в периода 18.10.2002г.-01.03.2011г. /по 65 911.14лв. от всеки един от добив на дървесина и по 68 574.19лв. от всеки един от приходи за билети /, искове за заплащане по реда на чл.59 ЗЗД на обезщетение за ползването на процесните имоти в периода 18.10.2002-01.03.2011г. /по 140 742 лв. от всеки един/, както и по реда на чл.86, ал.1 ЗЗД мораторна лихва върху главницата за същия период /по 49 510.68лв. от всеки един по първата претенция и по 72 148.31лв. от всеки един по втората претенция/.

Основанията, на които Република България претендира, че е придобила и притежава правото на собственост върху процесните имоти, са посочени в исковата молба и уточняваща молба от 09.05.2011г., както следва:

- ex lege по силата на Закона за горите от 1897г., като поддържа, че приложение следва да намери законната презумпция за държавна собственост на горските имоти, закрепена изрично в чл.1, ал.7 от Закона за горите от 1897г.;

- евентуално въз основа на изтекля в полза на Интендантството на гражданската листа като държавна институция придобивна давност в периода 1900-1930г., като поддържа, че Интендантството на гражданската листа е упражнявало фактическата власт върху имотите като държавна институция, чиято функция е била да управлява средства, които са част от държавния бюджет, предназначени за издръжката на монархическата институция; че Интендантството, притежавайки собствена правосубектност като разпоредител с бюджетни средства, представлява държавен орган, който може самостоятелно да придобива права и да поема задължения от свое име, както и да извършва разпоредителни действия с така придобитите права. С оглед на това поддържа, че всички имоти, владяни и придобити от Интендантството на гражданската листа, са били собственост на държавата и не следва да се приемат като лична собственост на семействата на бившите царе и техните наследници, като по силата на приращението сградите, които са построени върху имота, също са станали държавна собственост.

- евентуално при отричане осъществяването на тези две придобивни основания, Република България се позовава на Закона за обявяване на държавна собственост върху имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и техните наследници /обн.ДВ.305/31.12.1947г./ като придобивно основание, като поддържа, че фактът, че с решение №12 от 04.06.1998г. на Конституционния съд на Република България по к.д.№13/1998г. този закон е обявен за противоконституционен, няма практическо значение, тъй като това решение няма обратна сила, нито реституционен характер. При условия на евентуалност /ако предявените по реда на чл.108 ЗС искове бъдат уважени/ С. Б. С. и М. Л. Б. Х. са заявили възражения за право на задържане по реда на чл.72, ал.3 ЗС до заплащане стойността на направените от тях необходими и полезни разноски за запазване на процесните имоти и увеличаване на тяхната стойност, както и възражение за прихващане в случай на уважаване на предявените от Република България парични претенции.

В обжалваното решение основанията, на които Република България претендира, че е придобила и притежава правото на собственост върху процесните недвижими имоти, не са разгледани последователно, но решението съдържа извод, че държавата е притежавала правото на собственост върху спорния поземлен имот значително преди 9 септември 1944г., поради което е бил издаден и нотариален акт за собственост върху част от имота на Интендантството на гражданската листа /н.а.№.../1930г./. Обсъдени са първото и второто основания, на които държавата претендира придобиване на правото на собственост и тъй като правото на собственост на държавата е прието за установено, третото поддържано придобивно основание не е разгледано. Поради това доводите на касатора М. Л. Б. Х. за недопустимост на решението на въззивния съд следва да се приемат за неоснователни.

От фактическа страна въззивният съд е взел предвид обстоятелството, че по делото са представени писмени доказателства за придобиване на недвижими имоти от Негово Царско Височество /НЦВ/ български княз Ф. I, както следва: крепостен акт №...за придобит недвижим имот чрез покупко-продажба, н.д.№.../1900г., съставен на 14.08.1900г. за

закупуване на една ливада с гора в землището на [населено място], м.“Д.“ с площ от 14 дка; крепостен акт №... за придобит недвижим имот чрез покупко-продажба, н.д.№... от 1900г., съставен на 18.12.1900г. за закупуване на една нива с ливада и гора в землището на [населено място], м.“С.“ с площ от 2 дка и 5 ара; крепостен акт №... за придобит недвижим имот чрез покупко-продажба, н.д.№... от 1900г., съставен на 18.12.1900г. за закупуване на една нива с ливада и гора в землището на [населено място], м.“С.“ с площ от 2 дка и 5 ара; крепостен акт №... за придобиване на недвижим имот чрез покупко-продажба, н.д.№... от 1900г., съставен на 18.12.1900г. за закупуване на една ливада с гора в землището на [населено място], м.“С.“ от 1 дка; крепостен акт №... за придобиване на недвижим имот чрез покупко-продажба, н.д.№... от 1900г., съставен на 18.12.1900г. за закупуване на една ливада в землището на [населено място], м.“С.“ с площ от 1 дка; крепостен акт №... за придобиване на недвижим имот чрез покупко-продажба, н.д.№.../1900г. за закупуване на една планина /яйльк/ в землището на [населено място], в Р. планина, назована „М.“, с площ от 1500 дка; крепостен акт №... за придобиване на недвижим имот чрез покупко-продажба, н.д.№.../1901г., съставен на 23.07.1901г. за закупуване на един балкан /пасбище/ с част от една гора в него в землището на [населено място], м.“Ш.“ с площ от 3000 дка.

Взето е предвид и обстоятелството, че с н.а.№..., том ..., регистър ..., дело №... от 1930г, съставен на 17.09.1930г., Интендантството на Цивилната листа на НВЦ /Негово Величество Царя/ е признато за собственик по давностно владение върху недвижим имот в землището на [населено място], С. околия, в м.“С.“, а именно една гора с ливада с площ от 22 дка; с н.а.№..., том ..., регистър №..., дело №... от 1930г., съставен на 17.09.1930г., Интендантството на Цивилната листа на НВЦ е признато за собственик по давностно владение, упражнявано в продължение на тридесет и повече години, през което време е владяло като свой непрекъснато, спокойно, явно и несъмнително, върху недвижим имот в землището на [населено място], С. околия, Р. планина, а именно една планина от 12000 дка.

Въз основа на заключението на съдебно-техническата и оценителна експертиза, изготвена от арх.Г. Г., въззивният съд е приел, че имотите, описани в крепостните актове №... от 14.08.1900г., №... от 18.12.1900г., №... от 18.12.1900г., №... от 18.12.1900г. и №... от 18.12.1900г., разположени съответно в местностите „Д.“ и „С.“ в землището на [населено място], със сумарна площ от 21 500дка, най-вероятно са били включени в имота по н.а.№... от 1930г. с посочена в него обща площ от 22 000дка., но не са част от спорния застроен имот. Въз основа на същото заключение е прието, че имотът по н.а.№.../1930г. обхваща част от процесния – частта, разположена западно от коритото на р.Ц. Б. /по-долното течение на р.Г. Б., със сегашен пл.№..... по КВС/ и е идентичен с имотите по крепостен акт №.../1900г., крепостен акт №.../1901г. и продавателен запис от 04.06.1904г.

По първото поддържано основание за придобиване правото на собственост - *ex lege* по силата на Закона за горите от 1897г., въззивният съд от правна страна е изложил съображения досежно разпоредбите на Закона за горите от 28.12.1883г., Закона за горите от 16.12.1889г., Закона за горите от 21.03.1897г., Закона за горите от 01.04.1904г., Закона за горите от 03.05.1922г. за видовете гори /държавни, общински и частни/ и начина на тяхното определяне.

Взето е предвид, че първият български Закон за горите от 28.12.1883г. разделя горите в Княжество България на три категории: държавни, общински и частни и определя за държавни гори тези, които не принадлежат на общини и частни лица, че същото разделяне на горите на три категории е възприето и в Закона за горите от 16.12.1889г., който определя за държавни гори тези, които са собственост на държавата, както и че според Закона за горите от 21.03.1897г. горите в Княжеството са от три категории: частни, общински и държавни. Изрично е посочено, че частни гори са ония, които съставляват собственост на частни или юридически лица, а държавни гори са ония, които не принадлежат нито на частни лица, нито на общини. Взето е предвид, че и Законът за горите от 1.04.1904г. също разделя горите в Княжеството на: частни, общински и държавни, като според него частни гори са ония, които съставляват собственост на частни или юридически

лица, като и според Закона за горите от 3.05.1922г. горите в Царството са обществени и частни.

С оглед обстоятелството, че имотите, придобити с крепостни актове №№. от 14.08.1900г., ... от 18.12.1900г., ... от 18.12.1900г., ... от 18.12.1900г. и ... от 18.12.1900г., включени в н.а.№... от 17.09.1930г., не са част от спорния застроен поземлен имот, е прието за установено, че строежите на всички спорни сгради не са били извършени в частна гора на НЦВ български княз Ф. I.

Не е отчетено обаче обстоятелството, че Република България поддържа придобиване на правото на собственост върху процесните имоти /без сградите, построени в тях, за които във връзка с първото придобивно основание твърди придобиване по приращение/ ex lege, т.е. по силата на самия закон и то преди съставянето на н.а.№ ..., том ..., регистър ..., дело №... от 1930г, съставен на 17.09.1930г. и н.а.№., том ..., регистър №..., дело №... от 1930г., съставен на 17.09.1930г. /доколкото придобиването на правото на собственост по давност, изтекла в полза на Интендантството на Цивилната листа в периода 1900-1930г. е второто по ред основание, на което държавата претендира, че е придобила и притежава правото на собственост/.

В нарушение на съдопроизводствените правила въззивният съд не е обсъдил всички данни за фактите и обстоятелствата, касаещи това придобивно основание /ex lege, т.е. по силата на Закона за горите от 1897г./, които са установени по делото и то от доказателства, които не са били оспорени, и по-специално не е взел предвид, че според заключението на изслушаната по делото съдебно-техническа и оценителна експертиза от 25.09.2012г. на в.л.Г. Г. /лист 1759/ имотът, описан в крепостен акт №.../1900г., както и имотът, описан в крепостен акт №.../1901г. са включени в имота по н.а.№...../1930г., като именно имотът по н.а.№.../1930г. обхваща част от процесния – частта, разположена западно от коритото на р.Ц. Б. /по-долното течение на р.Г. Б., със сегашен пл.№..... по КВС/. Останалата северозточна паркова зона в същия имот №..... представлява част от общинската гора на [населено място] „Ч.“ от 1934г.

В съставените през 1900г. и 1901г. крепостни актове №..... и №... съвпадащата с процесния имот част е посочена като частна собственост на продавачите - една земя-планина /яйлак/ в землището на [населено място] в Р. планина, наричаема „М.“, на пространство цялата от около 1500 дка, при съседи: пасбището „М. М.“, каменистото дърво по пътеката до просеката от път до съврата на подобития Г. и М. и пак по съврата над билото до гробището на Ч.-К. /крепостен акт №...../1900г./, която НЦВ български княз Ф. I купува от Г. М., жител на С. и един балкан /пасбище/ с една част от гора в него, находящо се в землището на [населено място] в м.Ш., състоящ се от 3 дка, при съседи: Б.-И. планина, Г. река, Р.-манастирската планина, М. Б. и пътя, който води за Ч. –К. /крепостен акт №...../1901г./, който НЦВ български княз Ф. I купува от К. С., жител на Бели Искър. И в двата крепостни акта са посочени представените документи, установяващи правособствеността на продавачите.

Останалата част от имота, описан в н.а.№.../1930г. пък според заключението на изслушаната по делото СТЕ, е идентична с имота по продавателен запис от 04.06.1904г., който не е представен по делото. Този продавателен запис обаче е описан в протокола за извършен опис от комисия, назначена от министър-председателя К. Г. от 11.08.1946г. под №1 от документите за собственост на Н.В.Царя, поради което установените по делото данни за този протокол също следва да бъдат взети предвид. От представените по делото протокол №4 от заседание от 24.02.1904г. на Св.Синод на Българската православна църква, т.18, протокол №29 от заседание от 27.05.1904г. на Св.Синод на Българската православна църква, §12 и протокол №43 от заседание от 22.06.1904г. на Св.Синод на Българската православна църква, §12 се установява, че в [населено място] е произведен публичен търг за продаване на манастирската планина М., че продажбата е била извършена с продажна стойност от 12000 златни лева, и по нямане възможност да се издаде крепостен акт на купувача продажбата станала с продавателен запис.

Както последователно приема ВКС в своята практика, след създаването на Третото българско царство българската държава признава едно пълно и абсолютно право на собственост на владелците на такива земи, независимо, че те не са притежавали такова право според отоманските закони /за мирийските и вакъфските земи, както и за земите, за които Устава за горите от 11 Ш. 1286 г. /1870 г./ и инструкциите от 23 мухарем 1291 г. /1875 г./ признават на частни лица законно придобито право на владение и ползване, подобно на онова върху мирийските земи/. Законът за горите от 21.03.1897 г. в чл.1 определя като „частни гори“ ония, които съставляват собственост на частни или юридически лица, а за документи за гори се считат тия, в които е казано, че са издадени за владение на гори, или при издаването на които владението на гората е било в ръцете на продавача и стопанин на гора се счита и този, който ги е придобил чрез давностно владение. Представените по делото писмени доказателства установяват по категоричен начин вида на собствеността върху онази част от процесния имот, която е идентична с описаните в крепостен акт №...../1900г., крепостен акт №...../1901г. и продавателен запис от 04.06.1904г. към релевантния момент, поради което за тази част от имота първото поддържано от Република България придобивно основание не може да се приеме за осъществило се – в крепостен акт №.../1901г. е посочено, че продавачът е представил при сключването на сделката като документ за правособствеността си крепостен акт №... от 1899г., а в крепостен акт №.../1900г. е посочено, че продавачът е представил документ крепостен акт №... от 1896г. за подаряването на имота. Тези, извършени от мировия съдия отбелязвания, удостоверяват, че имотите са били „в ръцете на продавача“ и не са се считали за държавни. Протоколите от проведените през 1904г. заседания на Св.Синод на Б. пък сочат, че останалата част от имота, включена впоследствие в н.а.№..../1930г., е принадлежала на Р. Св.Обител като манастирска планина.

Не е установено също така да е било проведено производство по чл.2 от Закона за горите от 1897г. и да е бил съставен акт, удостоверяващ, че процесните имоти са държавна собственост. Във всички следващи актове по определяне на територията на горското стопанство и карти на общинската гора „Ч. К.“ имотът, идентичен с описаните в крепостен акт №.../1900г. и №.../1901г., както и в продавателен запис от 04.06.1904г. е посочен като „частна гора на Н.В.Царя /стопанска карта на общинската гора на [населено място] Кория от 1934г.; карта на общинската гора в землището на [населено място] от 1938г.; Постановление №13892/01.08.1938г. на Министерство на земеделието и държавните имоти; Постановление №13955/02.08.1938г. на Министерство на земеделието и държавните имоти/.

При тези данни следва да се приеме, че както към 1897г., така и към 1900г. и 1901г. имотите, описани в крепостен акт №.../1900г. и в крепостен акт №...../1901г., както и в продавателен запис от 04.06.1904г. не са принадлежали на българската държава – съгласно чл.1, ал.7 от Закона за горите от 1897г., държавни гори са ония, които не принадлежат нито на частни лица, нито на общини.

Не може да се приеме също така, че по отношение на останалата част от имота държавата е придобила правото на собственост на първото, поддържано основание /ex lege по силата на Закона за горите от 1897г./, тъй като според изслушаното по делото и неоспорено заключение на съдебно-оценителната експертиза и допълнителната съдебно-техническа експертиза на в.л. Г. Г. останалата северо-източна паркова зона в същия имот №..... представлява част от общинската гора на [населено място] „Ч.-к.“ от 1934г. и по делото не са представени доказателства към 1897г. тази част да е представлявала държавна гора. Още повече, според вещото лице съпоставено със стопанската карта на общинската гора на [населено място] „Ч.-к.“ от 1934г., която по югозападната си периферия граничи с „частна гора на Н.В.Царя“ в североизточния край на която е разположен дворецът Ц. Б., може да се заключи, че е записана като съседен обект частната гора, която включва територията, описана в н.а.№...../1930г. Същата частна гора по н.а.№...../1930г. е посочена като съседна и на общинската гора на [населено място] в картата на общинската гора от

1938г., т.е. данните за останалата част от имота сочат, че той не е представлявал държавна гора.

Неоснователни са доводите на процесуалния представител на Българската държава, че само предвид характера си на горски имот, същият е държавна собственост *ex lege* по силата на чл.1, ал.4, изр.1 от Закона за горите от 1897г. /отм./, като в Стопанската карта от 1934г. гората е посочена като общинска, но не и като собственост на общината, т.е. представлявала е имот, отстъпен от държавата на [населено място] за вечно ползване.

Българската държава, в качеството си на „ищец“, носи доказателствената тежест да установи осъществяването на поддържаното от нея придобивно основание. И тъй като Законът за горите от 1897г. /отм./ разделя горите в Княжество България на три категории: държавни, общински и частни и определя за държавни гори тези, които не принадлежат на общини и частни лица, при наличието на данни, че гората е била считана за общинска, без при това по делото да са представени доказателства да е била отстъпена на С. община за вечно ползване, първото поддържано придобивно основание не може да се приеме за доказано за тази част от имота – имотът не е посочен като държавна гора в нито едно от представените по делото писмени доказателства /stopански карти, дефинитивни стопански планове, актове по определяне предмета на горското стопанство/. По смисъла на закона държавни са горите, които не принадлежат на общини и частни лица, поради което фактът на предоставяне на държавна гора за вечно ползване на съответната община следва да бъде установен по категоричен начин. И при наличието на данни, че правото на собственост принадлежи на правен субект, различен от държавата, разпоредбата на чл.1, ал.7 от Закона за горите от 1897г. не може да бъде приложена.

По отношение на сградите, основавайки се на констатацията си, че към момента на построяването имотът е бил държавна собственост, въззивният съд е приел, че не са представени доказателства, а и не се твърди строежът на спорните сгради да е бил извършен въз основа на право да се построят и притежават сгради в чуждо дворно място, което е било възможно по силата на чл.78 ЗИСС /отм./, а доколкото липсват достоверни и убедителни доказателства за общинска собственост на гората, в която са били построени спорните сгради, е прието, че те са строени в гора държавна собственост.

Данните за построяването на сградите, включително за момента на построяването и за вложените при това средства, съдържащи се в показанията на разпитаните по делото свидетели, не са взети предвид от въззивния съд по съображения, че св. А. П., внук на академик И. Б., в частта на разказа му, че дворецът „Ц. Б.“ е бил собственост на цар Ф., който закупил мястото, възпроизвежда информация, получена от дядо му и от трети лица от [населено място], която не може да установи право на собственост, както и по причина, че по делото не са събрани доказателства за закупуване на земята, а показанията на св. М. Г. – историк и свидетеля И. Ш. – университетски преподавател, в частта на разказите им за закупени от Ф. земи в землището на [населено място], върху които впоследствие той с лични средства, получени по наследство от майка му княгиня К. О., е построил като свой личен имот двореца „Ц. Б.“ поради противоречие с писмените доказателства и липса на достоверни писмени доказателства.

Съображенията, въз основа на които въззивният съд е отказал да вземе предвид съдържащите се в показанията на свидетелите П., Г. и Ш. данни за релевантни за спора факти и обстоятелства, са обосновавали допускане на касационното обжалване по въпроса може ли съдът да основе фактическите констатации относно извършено строителство и осъществено владение на свидетелски показания, които не почиват на преките впечатления предвид отдалечения период от време, в който е извършвано строителството и е осъществявано владението или когато свидетелските показания не са преки поради отдалечеността във времето на събитията, те не следва да бъдат кредитирани и може ли въобще с непреки свидетелски показания /давани от лица, които са възприемали данните от непосредствени очевидци и съвременници на събитията/ да се установява владението и периода на неговото осъществяване като елемент от придобивната давност и съответно строителството на сгради.

По така поставения въпрос настоящият състав приема, че съдът може да основе фактическите си констатации относно извършено строителство и осъществено владение и на свидетелски показания, които не почиват на преките впечатления на свидетеля в хипотеза, при която строителството е извършено, а владението – осъществено в отдалечен период от време спрямо момента на разглеждане на правния спор, ако източникът, от който свидетелят е получил информацията е известен и достоверен, доколкото процесуалният закон не установява забрана за това. Когато свидетелските показания не са основани на преки и непосредствени впечатления поради отдалечеността във времето на събитията, за които се отнасят, но се основават на информация, възприета от очевидци на тези събития, тези показания следва да бъдат кредитирани. Сам по себе си фактът, че свидетелските показания не почиват на преки и непосредствени възприятия, не може да обоснове извод за тяхната недостоверност, а оттам и констатация, че твърдените от свидетелите факти не са се осъществили.

Както последователно приема ВКС в своята практика, съдът е длъжен да обсъди всички събрани до делото и допустими според правилата на процесуалния закон доказателства за правнорелевантните факти, а когато тези факти се установяват със свидетелски показания, да вземе предвид начина, по който свидетелите са узнали тези факти (присъствали са при осъществяването им, имат впечатления от други факти, по които може да се съди за правнорелевантите, узнали са правнорелевантните факти от трети лица или от някоя от страните по делото и др.), както и способността и желанието на свидетелите вярно да възприемат фактите и добросъвестно да ги възпроизведат в показанията си. Следва да се вземе предвид и заинтересоваността на свидетеля и обстоятелството, че тя може да се отрази както на начина, по който той възприема фактите, така и на неговата оценка за тях, а също и на начина на възпроизвеждането им в показанията пред съда. Това може да се отнася за всички факти или само за някои от тях, поради което съдът е свободен да прецени дали да се довери на тези показания и в каква степен. Като преценява данните за заинтересованост на свидетелите, съдът може да приеме, че заинтересованият свидетел е възприел вярно правнорелевантните факти и ги възпроизвежда добросъвестно в показанията си, а свидетел, за когото няма данни за заинтересованост е възприел някои или всички факти погрешно, не е способен да ги възпроизведе в показанията си или ги възпроизвежда недобросъвестно / решение №312/11.01.2018г., гр.д.№191/2017г., Четвърто ГО на ВКС; решение № 700 от 28.10.2010 г. по гр. дело № 91/2010 г. на ВКС, IV г.о.; решение № 194 от 02.07.2012 г. по гр. дело № 92/2012 г. на ВКС, II г.о.; решение № 24 от 28.01.2010 г. по гр. дело № 4744/2008 г. на ВКС, I г.о.; решение № 570 от 06.11.2009 г. по гр. дело № 4112/2008 г. на ВКС, II г.о и решение №800 от 22.03.2011 г. по гр. дело №776/2009 г. на ВКС, IV г.о./ Обстоятелството, че показанията на свидетеля не почиват на преките му впечатления от осъществяването на релевантните за спора факти, също следва да бъде взето предвид при извършването на преценка за достоверността на показанията, но само по себе си не обуславя изключването на тези показания от съвкупната преценка на целия доказателствен материал по делото.

В случая, като се вземе предвид, че релевантните за спора факти са се осъществили преди повече от 100 години и разпитът на свидетели-очевидци е практически невъзможен, следва да се приеме, че показанията на св.П., св.Г. и св.Ш. следва да бъдат обсъдени и преценени наред с останалите доказателства по делото, което въззивният съд, макар да е възпроизвел част от казаното от свидетелите, не е сторил.

Според св.А. К. П., старият дворец в Ц. Б. през 1903г. бил вече построен. Новият дворец бил завършен преди Б. война, когато Ф. I се жени за втори път за царица Е.. Дворецът е строен по идея на Ф. I, който избрал мястото като подходящо за лов на глухари. Той е закупувал земя в Р. и направил строежа като вила за летуване, но по-люкозна. Като място, от което се ходи на лов, на екскурзия в планината. Дворецът е ползван от Ф. I до абдикацията му, а след това от Б. III.

Свидетелят споделя информация, основана на казаното му от неговия дядо академик И. Б., директор на Царския музей в продължение на 45 години, който лично е познавал Ф. I,

посещавал е двореца в Царска Б. още през 1903г., като заявява пред съда, че същото е чувал и от хора от Б. И., които са работили в двореца, т.е. източникът на информация може да се приеме за достоверен.

Св.М. Ц. Г., историк, изследовател на монархическия институт и църковно-държавните отношения, в показанията си пресъздава разговорите си с г-жа Ф. П. от П., която се е познавала с царица Й.. Последната споделяла как била изгонена от страната с две малолетни деца без средства за издръжка, описвала красотата на Р., разказвала, че дворецът е строен със средства на Ф., а държавата взела всичко. Мястото за построяване на двореца, според тези показания, е било избрано от Ф.. Строежът на стария дворец, представляващ „нещо като ловна хижа“ е започнал през 1901г. Новата сграда е строена през периода 1908-1912г. по желание на царица Е.. Споделя и за разговори с други хора, които са познавали царското семейство, т.е. също представляват възпроизвеждане на достоверен източник на информация, и казаното от нея потвърждава съдържащата се в показанията на св.А. П. информация.

В същия смисъл е и казаното пред съда от св.И. К. Ш., директор на фонд „Опазване на историческото наследство на цар Б. и царица Й.“, защитил докторат за цар Ф., като свидетелят споделя информация, основана на казаното му от Л. Р. - дъщеря на последния интендант на Цивилната листа А. Р., В. В. – гувернантка на царските деца, М. С. – племенница на А. С., придворна дама и дъщеря на главния секретар на Министерство на външните работи, също достоверни източници на информация като очевидци на събитията.

По делото липсват данни за заинтересоваността на тримата свидетели от изхода на спора, както и данни, които да внасят съмнение в достоверността на информацията, която те възпроизвеждат като получена от очевидци на събитията. Още повече и според представената по делото книга „С.-Ч.“, издадена през 1928г. /стр.12/, „един шосеен път опасва змиеобразно Чам-корийските височини и води към хубавите три летни царски дворци – Ц. Б., С. и С., построени от бившия цар Ф., който с частни средства е създал много от съобщенията със столицата и старата света обител – Р. манастир“, а в списъка на собствениците на вили в курорта Ч. дворецът „Ц. Б.“ е означен като собственост на Н.В.Ц., което потвърждава достоверността на казаното от свидетелите, доколкото фактите в тази книга са изложени от лице, което ги е възприело лично.

В представените по делото писмени доказателства също се съдържат данни, че сградите в процесния имот са строени от Ф. I по всяка вероятност с негови лични средства, получени по наследство след смъртта на неговата майка княгиня К. О., както и от предоставени от княгиня К. О. ценни книжа за 1 000 000 франка /писмо на княгиня К. от 09.10.1896г. за предоставените ценни книжа; писмо от 12/25.11.1912г. от подп.А.Н. до А. А., бивш зам.министър на външните работи на Русия, според което „имууществените дела на царя далеч не са в блестящо състояние: от една страна той е накупил и настроил в България прекалено много, а княгиня К., която и без това похарчи в България много за укрепване на престола на сина си, не даде в завещанието си, както се очакваше, особено предимство на своя любимец, който така получи след смъртта на майка си от 600 до 700 хиляди франка годишен доход и нищо повече“; разписка №59 от 06.10.1912г., подписана от Ф. I – за взетия заем от 3 млн. франка; №58, условия на заема, от подп.К. до Негово превъзходителство С.Д.С. – от 12.07.1912г. – за приемане по сметка на държавната хазна на ежегоден разход от 60000 франка, съставляващ част от погасяването на дадения на Българския цар Ф. заем от 3 млн. франка/. Даденият през 1912г. заем действително следва по време както придобиване на правото на собственост върху терена, така и построяването на старите сгради в него, но тези доказателствата сочат, че Ф. I е разполагал с лични средства както към 1900-1901г., така и към 1903г. и към момента на построяването на новите сгради, което също потвърждава казаното от свидетелите. Още повече, че новият дворец, според установеното по делото, е строен в периода 1908 - 1912г., т.е. строежът обхваща и период след отпускането на заема.

Казаното от свидетелите се потвърждава и от представената по делото застрахователна полица от 28.06.1923г. – в описа към нея като застраховано имущество в

Царска Б. са посочени стария дворец, новия дворец и електроцентралата. Въз основа на тези данни следва да се приеме, че сградите в имота са строени от Ф. I преди неговата абдикация в частен имот, негова собственост. Доказателства сградите да са строени със средства, отпуснати от държавния бюджет с такава цел, по делото не са представени – в представените по делото бюджети за приходите и разходите на Царство България подобно перо не е предвидено. Посочени са като общ размер сумите, предвидени за Цивилната листа на Н.В.Ц., но не и за какво така отпуснатите средства са били използвани. Доказателства за отпуснати с такава цел разходи в периода до обявяване на Независимостта, в който период, както беше отбелязано по-горе са били построени сградите, по делото също не са представени – и в представените по делото бюджети за приходите и разходите на Княжество България сумите, предвидени за Цивилната листа на Н.Ц.В. българския княз са посочени общо.

Приложение в случая с оглед така установените факти, следва да намери разпоредбата на чл.78 ЗИСС /отм./, както е прието и в обжалваното решение, макар при различни фактически констатации за принадлежността на правото на собственост върху земята - всички постройки, които са направени отгоре или отдолу на земята, се предполага да са направени от собственика с негови средства и принадлежат нему, догдето не се докаже противното, без да се нарушават правата, които законно са придобити от трети лица.

Тази разпоредба допуска възможността построеното върху земята да не принадлежи на нейния собственик, но само ако бъде установено, че сградите не са направени от собственика с негови средства, респ. законно придобити от трети лица, каквато хипотеза в случая не е налице.

И тъй като установената в чл.78 ЗИСС /отм./ презумпция по настоящото дело не е опровергана – не е доказано процесните постройки да са построени със средства, които не принадлежат на собственика на земята, респ. на основание, което изключва придобиването им от собственика на земята, следва да се приеме, че тези постройки са принадлежали на Ф. I към момента на неговата абдикация като построени с негови средства в качеството му на собственик на земята, върху която са направени.

По второто основание за придобиване на правото на собственост върху процесните имоти – изтекла в полза на Интендантството на Цивилната листа придобивна давност в периода 1900-1930г., въззивният съд е приел, че същото е доказано по делото. Прието е, че държавата е притежавала правото на собственост върху спорния поземлен имот значително преди 9 септември 1944г., поради което е бил издаден и нотариален акт за собственост върху част от имота на Интендантството на Цивилната листа /н.а.№.../1930г./.

Изложени са съображения, че за състава на въззивния съд е задължителен отговорът на материалноправния въпрос за правния характер на институцията на Интендантството на Цивилната листа на Негово Величество Царя и дали тази институция е държавно юридическо лице от типа на учрежденията, създадено по разпоредителната система или е частна структура, даден с решение №209 от 08.06.2012г. по гр.д.№673/2011г. на ВКС, Първо ГО, а именно, че Интендантството на Цивилната листа е държавно юридическо лице – учреждение, създадено по разпоредителната система, което придобива собственост и извършва дейност със средства от държавния бюджет и осигурява с дейността си издръжката и грижите за царя като държавен глава, като същото не е частна структура, призвана да управлява единствено средствата, отпуснати от бюджета като Цивилната листа на царя и апанажи /периодично отпускани средства за издръжка/ на неговото семейство, включително синовете и дъщерите му.

Изложени са и самостоятелни съображения досежно размера на предвижданите и предоставяни средства за издръжката на монархическата институция и отделно от това средствата по цивилната листа за издръжка на царя и неговото семейство и начина на определянето им, досежно статута на Маршалството на Двора на Негово Величество Царя, функциите и правомощията му, статута на интенданта на цивилната листа, съдържанието на понятието „държавна служба“, статута на самото Интендантство. Тези съображения са

изведени от констатациите на съда по представените по делото Положение за управлението на Маршалството на Двора на Негово Величество Царя, Правилник за управлението на гражданската листа на Негово Величество Царя, ведомости за заплати на Интендантството, закони за бюджета на Царство България.

Изложени са съображения, че с представения по делото Правилник на управление на гражданската листа на Негово Величество Царя се урежда устройството и функционирането на държавно учреждение, създадено по разпоредителната система от държавния глава, което учреждение е притежавало собствена правосубектност, която му е позволявала да придобива права, включително право на собственост и да поема задължения.

С оглед така установения правен характер на Интендантството на Гражданската листа на Н.В. Царя е прието, че правото на собственост върху имотите, описани в приетите по делото н.а.№... от 1930г. и н.а.№... от 1930г. е било признато на Интендантството на Гражданската листа за него си, в качеството му на самостоятелно юридическо лице – държавно учреждение, а не от и за монарха като физическо лице, като частта от спорния поземлен имот с идентификатор ..... по КК на [населено място], местност „Б.“ с площ от 210 104кв.м., която е била включена в н.а.№... от 1930г., се е върнала в патримониума на държавата след прекратяване съществуването на Интендантството на Гражданската листа, което според въззивния съд очевидно е станало след провъзгласяването на България за Н. Република.

С оглед така изложените съображения, с определение №519/20.11.2018г. въззивното решение е допуснато до касационно обжалване по въпроса може ли Интендантството на Гражданската листа да завладее, т.е. да има фактическа власт и да свои за себе си частни имоти на царя, за които е било задължено по силата на §94, т.12 от Правилника за управлението на Гражданската листа на Н.В.Царя да държи подробен инвентар и да се грижи.

Както беше посочено по-горе, част от процесните имоти са придобити от цар Ф. I, наследодател на касаторите С. Б. С. и М. Л. Б. Х., по договори за покупко-продажба от 1900г. и 1901г. / крепостни актове №... и №.../. Обстоятелството, че за същите имоти през 1930г. е съставен н.а.№..., с който Интендантството на Гражданската листа е признато за собственик на тези имоти като придобити по давност, би могло да опровергае доказателствената стойност и значение на съставените през 1900г. и 1901г. крепостни актове и да легитимира Интендантството, респ. Българската държава като собственик на имотите, само ако по делото е установено, че Интендантството действително е упражнявало самостоятелна фактическа власт срещу царя и неговото семейство до абдикацията му, респ. е установило такава самостоятелна фактическа власт след абдикацията на Ф. I – и двете спорещи страни са представили доказателства, установяващи придобиване на правото на собственост на предвидено в закона основание, и следва да докажат неговото осъществяване. Още повече в представения по делото опис, съставен през 1946г., като документи, удостоверяващи придобиването на собствеността върху процесния имот, са посочени както съставените през 1900г. и 1901г. крепостни актове и продавателният запис от 1904г., така и съставените през 1930г. нотариални актове. Доказателства Интендантството на Гражданската листа да е установило самостоятелна фактическа власт върху процесния имот преди 1918г. обаче по делото не са представени, а дори да се приеме, че през 1918г. след отпътуването на бившия цар Ф. от България имотът е преминал във владение на Интендантството, то до 1930г. не е изтекъл предвиденият в Закона за давността 20 годишен срок на недобросъвестно владение. Още повече, че от показанията на разпитаните по делото свидетели се установява, че фактическата власт върху имота след 1918г. е била упражнявана от цар Б. III и членовете на неговото семейство. В подкрепа на тази констатация са и данните, съдържащи се в представеното по делото писмо №561/26.02.1923г. от Министерски съвет до Интендантството на Гражданската листа, с което Министерски съвет уведомява Интендантството, че на заседание от 24.02.1923г. е взел решение да натовари Интендантството на Гражданската листа на Н.В.Ц. „да се грижи за запазването, управлението, ползването и уреждането на частичните регулации на имотите на бившия цар Ф. за сметка на бившия цар, понеже имотите на бившия цар Ф.,

находящи се в България, са под възбрана и той претендира от държавата съгласно Н. договор за мир обезщетение за секвестрираните му в Англия 400000 английски лири.“ Имотите на бившия цар Ф. са поставени под възбрана съгласно чл.5, ал.2 от Закона за съдене и наказание виновниците за народната катастрофа /обн.ДВ.бр.203/09.12.1919г./, който е отменен през 1924г. /ДВ.бр.286/21.03.1924г./ без да е било проведено съдебно производство по отнемането на тези имоти, респ. да са били отчуждени на друго основание.

Поради това следва да се приеме, че Интендантството на Цивилната листа не е упражнявало фактическа власт върху процесните имоти, идентични с имотите по крепостни актове №.../1900г., №.../1900г. и продавателен запис от 1904г., с намерение да придобие собствеността било за себе си, било за българската държава, тъй като му е било възложено запазването, управлението и ползването на имотите на бившия цар Ф., намиращи се под възбрана, и то за негова сметка.

Последователно в българското законодателство след Освобождението и до наши дни се провежда принципът, че онзи, на когото е възложено управлението или представителството на чуждо имущество, не може да свои това имущество против онзи, когото представлява или от чието име и за чиято сметка управлява това имущество. В този смисъл и разпоредбата на чл.11 от Закона за давността /отм./, според която тези, които владеят в името на други лица, не могат да придобиват чрез давност за своя сметка. Този принцип следва да намери приложение и в настоящия случай, като се приеме, че Интендантството на Цивилната листа не може да завладее, т.е. да има фактическа власт и да свои за себе си частните имоти на царя, за които е било задължено по силата на §94, т.12 от Правилника за управлението на Цивилната листа на Н.В.Царя да държи подробен инвентар и да се грижи, а след 1918г., както вече беше отбелязано, е натоварено да пази, управлява и ползва, т.е. да упражнява единствено управителни функции.

По отношение на останалата част от процесните имоти, която не е идентична с имотите по крепостни актове №.../1900г., №.../1900г. и продавателен запис от 1904г. държавата не доказва осъществяването на поддържаното придобивно основание, тъй като за тази част не е представен съставен по реда на обстоятелствената проверка нотариален акт, нито други писмени и гласни доказателства – както е установено от заключението на изслушаната по делото СТЕ, имотите по представения по делото нотариален акт №.../1930г. не са идентични с процесните.

Във връзка с второто, поддържано от Българската държава основание за придобиване правото на собственост върху процесните недвижими имоти, касационното обжалване е допуснато и по въпроса дължен ли е въззивният съд, ако прецени, че определени писмени доказателства не са самостоятелно доказателство за правото на собственост /което въззивният съд е приел за съставените от Интендантството и държавата описи на личните имоти на бившия цар и протокола от 11.08.1946г. за изземване на имотите на бившия цар/, да зачете тяхната доказателствена стойност за установяване на други релевантни обстоятелства по делото съобразно доводите на ответниците и конкретно да прецени дали тези доказателства установяват субективното отношение на държавата, респ. Интендантството, към осъществяването на владение върху процесния имот – да счита и третира тези имоти като имоти, лична собственост на царя; да прецени дали тези доказателства, съставени от Интендантството и държавата, не са резултат от действия, несъвместими с желание за ползване от изтекла давност по смисъла на чл.7 от Закона за давността /отм./; да прецени дали чрез тези доказателства не се оборва презумпцията на чл.303, ал.1 ЗИСС /отм./.

Както последователно и непротиворечиво приема ВКС в своята практика, съдът е дължен да обсъди всички събрани доказателства в тяхната съвкупност и да прецени правното значение и последици на всички релевантни за спора факти и обстоятелства, които се установяват от доказателствата.

Ако прецени, че определени писмени доказателства не са самостоятелно доказателство за принадлежността на правото на собственост върху недвижим имот, няма

пречка съдът да зачете тяхната доказателствена стойност за установяване на други, релевантни обстоятелства по делото.

В случая въззивният съд е обсъдил част от представените по делото писмени доказателства / препис от опис и оценка на имотите на Н.В.Ц., които ще се застраховат при застрахователно дружество „България“, от 28.06.1923г. за седем години - в точка III.I е посочена „Ц. Б.“; опис към 1 януари 1933г. - в точка 2, буква „а“ е посочена „Ц. Б.“ като имоти, които напълно (мястото заедно с постройката) са собственост на Н.В.Ц., като в скоби след името на царя е записано Интендантството; приложен към писмо от 25.09.1946г, опис на личните вещи, притежание на бившия цар, носещ кръгъл печат с надпис „Председателство на Н. Република/Интендантство“ - имотът Ц. Б. е посочен на първа и втора страница/ само с оглед обстоятелството, че към момента на предаване на владението след 2002г. ответниците по иска са считали имота за свой като възстановен им в качеството на наследници по закон на цар Ф. I и цар Б. III. Не е взето предвид обстоятелството, че посочването на този имот като собственост на Н.В. Царя сочи на липса на намерение у съставилите документите лица да считат този имот като принадлежащ на представяваните от тях институции – през 1923г. Интендантството е застраховало този имот, посочвайки изрично, че собствеността принадлежи на Н.В.Царя, т.е. като чужд и без посочване на намерение за това различно от осъществявано представителство.

Поради това следва да се приеме, че по делото не се установява осъществяването и на второто, поддържано от Република България основание за придобиване на правото на собственост върху процесните имоти. Както към 1930г., така и към момента на влизане в сила на Закона за обявяване на държавна собственост върху имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и техните наследници /обн.ДВ.бр.305/31.12.1947г./ държавата не се легитимира като собственик на процесните недвижими имоти. Същите в частта, идентична с имотите, придобити от Ф. I през 1900-1901г., ведно с построените сгради, към този момент са принадлежали на Ф. М. Л. С. /бившият цар Ф. I/, починал на 10.09.1948г.

Неоснователни са доводите на процесуалния представител на Българската държава, касаещи съставянето на описи след 1930г., основани на тезата, че последващата липса на определени действия не може да доведе до загубване на последиците от придобивната давност, доколкото не представляват актове за отказ от ползването на тези последици.

Преценката на изявленията за принадлежността на правото на собственост, съдържащи се в съставените през 1933г. и през 1946г. описи, се извършва само и единствено с цел установяване наличието, респ. липсата на намерение имотът да се счита от Интендантството за свой, респ. държавен и именно поради тази причина тези доказателства не се ценят като самостоятелно доказателство за принадлежността на правото на собственост върху недвижим имот, а само с цел установяване на други, релевантни обстоятелства по делото.

По третото основание, на което Република България претендира, че е придобила и притежава правото на собственост върху процесните имоти – Закона за обявяване на държавна собственост върху имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и техните наследници /обн.ДВ.бр.305/31.12.1947г./, въззивният съд е приел, че доколкото към момента на влизане на този закон в сила правото на собственост не е принадлежало на бившия цар Ф. I, респ. на наследниците на цар Б. III, то и държавата не е станала собственик на спорния имот по силата на закона. Поради това е прието, че на ответниците по иска в качеството им на наследници на бившия цар Ф. I, респ. на цар Б. III, не е била възстановена собствеността и с Решение № 12 от 4.06.1998г. на КС на РБ по конст.д. № 13/98г., с което е бил обявен за противоконституционен Закона за обявяване държавна собственост имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и техните наследници. Прието е също така, че посоченото Решение № 12 от 4.06.1998г. на КС на РБ принципно няма реституционно действие и въз основа на него наведените възражения жалбоподатели не могат да се легитимират като собственици на спорния застроен имот.

Така изложените от въззивния съд съображения, касаещи това придобивно основание, не могат да бъдат споделени.

На първо място по причина, че, както беше посочено по-горе, към момента на влизане в сила на Закона за обявяване държавна собственост имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и техните наследници правото на собственост върху процесния имот, в частта, съвпадаща с имотите по крепостен акт №.../1900г., крепостен акт №.../1901г. и продавателен запис от 04.06.1904г. по категоричен начин е доказано, че е принадлежало на едно от посочените в закона лица, а именно на бившия цар Ф. I. От момента на влизане на закона в сила имотът е станал държавна собственост. Република България обаче не се легитимира на това основание като собственик на имота нито към момента на предявяване на иска, нито към момента на приключване на съдебното дирене по делото.

С Решение № 12 от 4.06.1998 г. по к. д. № 13/98 г. /обн. ДВ, бр. 66 от 10.06.1998 г./ К. съд на Република България обяви за противоконституционен Закона за обявяване държавна собственост имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и на техните наследници - ДВ, бр. 305 от 31.X.1947 г.

Въз основа на отправено от настоящия състав искане, с Решение №3 от 28.04.2020г. по к. д. №5/2019г. /обн.ДВ.бр.42 от 12.05.2020г./, т.1 К. съд прие, че обявените за противоконституционни ненормативни актове – закони във формален смисъл, решения на Народното събрание и укази на президента – са невалидни от приемането или издаването им. За такива актове, приети преди Конституцията от 1991г., невалидността настъпва от момента на влизане в сила на Конституцията.

Законът за обявяване държавна собственост имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и на техните наследници - ДВ, бр. 305 от 31.X.1947 г., според възприетата от Конституционния съд класификация, е ненормативен акт /закон във формален смисъл/, чиито правни последици са породени еднократно в правния мир от момента на влизането му в сила, и отпадат от момента на влизане в сила на Конституцията на Република България от 1991г. по причина обявяването му за противоконституционен от Конституционния съд. От този момент насетне Република България не може да се легитимира като собственик на имотите, обявени за държавна собственост с този закон, включително и на имотите, предмет на спор по настоящото дело, с оглед настъпилата невалидност на акта, послужил като придобивно основание. Като собственици на имота към момента на предявяване на иска, както и към момента на приключване на устните състезания по делото, се легитимират наследниците по закон на лицето, което е притежавало правото на собственост върху тези имоти към момента на влизане в сила на Закона за обявяване държавна собственост имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и на техните наследници - Ф. М. Л. С. /бившият български цар Ф. I/ за частта, идентична с описаната в крепостен акт №.../1900г., крепостен акт №.../1901г. и продавателен запис от 04.06.1904г.

Съображенията, въз основа на които настоящият състав достига до този извод, са следните:

Както е прието в мотивите към Решение №3 от 28.04.2020г. по к. д. №5/2019г. /обн.ДВ.бр.42 от 12.05.2020г./, правните последици на ненормативните правни актове /закони във формален смисъл/ се пораждаат веднъж в правния мир към момент, който предшества във времето влизането в сила на решението на Конституционния съд, обявяващо тяхната противоконституционност, и тъй като те са вече породени, решението на Конституционния съд не може да въздейства върху тези актове по начина, предвиден в разпоредбата на чл.151, ал.2, изр. трето от Конституцията. Обявените за противоконституционни ненормативни правни актове, чиито правни последици са настъпили, са невалидни от момента на приемането или издаването им, а ако тези актове са приети преди Конституцията от 1991г., невалидността им настъпва от момента на влизане на Конституцията в сила, тъй като само по този начин може да се постигне предназначението на контрола за конституционност, институционализиран в производството пред Конституционния съд, да гарантира върховенството на Конституцията.

Решението на Конституционния съд, с което е обявен за противоконституционен закон във формален смисъл /ненормативен по естеството си акт/, според мотивите към

Решение №3 от 28.04.2020г. по к. д. №5/2019г. /обн.ДВ.бр.42 от 12.05.2020г./, има действие само по отношение на преките последици на обявения за противоконституционен ненормативен правен акт /в случая обявяване на имота за държавна собственост/. Обявената „ex tunc“ противоконституционност на такъв акт би могла да постави редица въпроси, чието разрешаване е от компетентността на органа, постановил акта, но според мотивите към Решение №3 от 28.04.2020г. по к. д. №5/2019г. /обн.ДВ.бр.42 от 12.05.2020г./, до уреждането им при наличието на правен спор тези въпроси се решават от съдилищата съобразно Конституцията, принципите и правилата на съответното отраслово право.

Както приема Конституционният съд в своята практика /Решение №4 от 14.05.2020г. по к.д.№9/2019г./, след постановяване на решение на Конституционния съд и след влизането му в сила, спорният въпрос по съдебното производство, което е било спряно до произнасянето на Конституционния съд по допуснато до разглеждане по същество искане, трябва да бъде решен съобразно постановеното от Конституционния съд. Ако е спряно съдебно производство, съответният съд след възобновяването му, трябва да постанови своя акт като остави непрiloжена обявената за противоконституционна норма и то в посочения в решението на Конституционния съд смисъл, вкл. и по отношение на правните последици на решението на Конституционния съд и на обявената за противоконституционна норма. В тези случаи съдът решава спора, позовавайки се пряко на Конституцията, когато това е възможно, както и чрез аналогия на закона и аналогия на правото. /Решение №3 от 2020г. по к.д.№5/2019г./. Обратното, както К. съд приема в Решение №4 от 14.05.2020г. по к.д.№9/2019г., би обезсмислило спирането на производството, но това, което е по-важно – би означавало, че съдилищата не зачитат решението на Конституционния съд, следователно и върховенството на самата Конституция.

В така очертаната от Решение №3 от 28 април 2020г. на Конституционния съд по к.д.№5/2019г. рамка, настоящият състав, изхождайки от установения в Конституцията на Република България принцип на правовата държава, както и от принципа за неприкосновеност на частната собственост, от принципите и правилата на гражданското право и в частност на вещното право , приема следното:

Невалидният правен акт според принципите и правилата на гражданското право, не може да легитимира посочения в него правен субект като носител на предоставените с този акт права. Доколкото невалидният акт е ненормативен, запазването на последиците му след настъпването на неговата невалидност е невъзможно. В този смисъл в Решение №3 от 28 април 2020г. на КС по к.д.№5/2019г. е прието, че решението на КС, с което такъв акт е обявен за противоконституционен, има действие само по отношение на преките последици на обявения за противоконституционен ненормативен акт и не засяга останалите правни последици, настъпили след приемането му, които произтичат от други закони.

Не може да бъде споделена тезата, че е необходим акт на НС за възстановяване на собствеността на наследниците на бившите царе Ф. и Б.. Подобен акт би бил необходим само ако се приеме, че въпреки решението на КС съдът следва да откаже да разреши правния спор до приемането на такъв акт. В настоящия случай, както вече беше отбелязано, според задължителното за настоящия състав Решение №3 от 28 април 2020г. на КС по к.д.№5/2019г., спорния по делото въпрос следва да бъде решен съобразно действащото към настоящия момент законодателство на Република България и основните принципи на правото.

Съгласно чл.77 от Закона за собствеността, правото на собственост се придобива чрез правна сделка, по давност или по други начини, определени в закона. Българската държава придобива право на собственост чрез предвидените в чл.3 от Закона за държавната собственост придобивни способности, както и чрез принудително отчуждаване по реда на Глава трета ЗДС. Държавна собственост са и имотите, посочени в чл.2 ЗДС. В настоящия случай по делото не е установено Република България да е придобила правото на собственост върху процесните недвижими имоти чрез правна сделка или по давност, както и чрез някой от изброените в чл.3 ЗДС придобивни способности. Процесните имоти не са сред обектите по чл.18, ал.1 от Конституцията на Република България, определени със закон за

изключителна държавна собственост, не са определени със закон или с акт на Министерския съвет за публична държавна собственост след постановяване на решението на КС с цел последващо уреждане на отношенията по повод този имот, нито са предоставени на ведомство за изпълнение на неговите функции, нямат национално значение по смисъла на чл.2, ал.2, т.5 ЗДС. Актът, с който тези имоти са били отнети през 1947г., към настоящия момент е обявен за противоконституционен, а с оглед неговото правно естество и за невалиден, поради което според общите принципи на вещното право не може да легитимира държавата като собственик на имуществото, което е придобила въз основа на този акт – предвидените в закона способности за придобиване на вещни права върху недвижими имоти губят своята противопоставимост спрямо лицето, от което имотът е бил придобит, ако валидността им бъде отречена.

Настъпилата от влизане в сила на сега действащата Конституция на Република България невалидност на Закона за обявяване държавна собственост имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и на техните наследници дава правото на лицата, които са притежавали правото на собственост върху процесния недвижим имот към момента на влизане на закона в сила, да възстановят собствеността си. В хипотези, при които правните последици на определено придобивно основание са настъпили, но впоследствие самото придобивно основание е отречено, действа принципът за възстановяване на предишното правно положение. Нарочен акт за възстановяване на предишното правно положение би бил необходим само ако актът, въз основа на който държавата е придобила собствеността, продължава да действа. В този смисъл доводите на процесуалните представители на Българската държава, че процесните имоти към един момент са имали статут на публична държавна собственост, не биха могли да променят извода за настъпилата реституция на предишното правно положение */restitutio ad integrum/*.

Същият извод следва и по отношение на частта от имота, която не е идентична с описаната в крепостен акт №.../1900г., крепостен акт №.../1901г. и продавателен запис от 04.06.1904г. Както беше посочено по-горе, останалата част от имота според данните по делото е представлявала общинска гора. По отношение на тази част държавата не се позовава на придобивно основание, различно от посочените в исковата молба и уточняваща молба от 09.05.2011г., поради което настоящият съдебен състав не разполага с правомощия да прецени възможно ли е държавата да е придобила правото на собственост на основание, различно от посочените.

Неоснователно е и възражението, че процесните постройки като паметници на културата, не биха могли да бъдат собственост на частни лица – подобно ограничение на възможността физически лица да притежават право на собственост върху сгради, представляващи паметници на културата, не е предвидено нито в Закона за културното наследство, нито в Закона за паметниците на културата и музеите */отм./*. За ирелевантно за настоящия правен спор следва да се приеме обстоятелството, каква е защитната позиция по настоящото дело на останалите наследници на Ф. М. Л. С. */бившият български цар Ф. I/ - ревандикационният иск е предявен от Република България и понастоящем преценката за неговата основателност следва да бъде извършена само спрямо касаторите С. Б. С. и М. Л. Б. Х.. По отношение на тези лица държавата не доказва наличието на противопоставимо им основание, на което да притежава правото на собственост, поради което и за неоснователна следва да бъде приета претенцията ѝ за предаване на владението, независимо от обстоятелството какъв обем от права притежават С. Б. С. и М. Л. Б. Х..*

Българската държава не се легитимира като собственик на процесните недвижими имоти на нито едно от основанията, посочени при предявяването на иска за предаване на владението, поради което в тази част обжалваното решение следва да бъде отменено и по реда на чл.293, ал.2 ГПК бъде постановено друго, с което предявените срещу С. Б. С. и М. Л. Б. Х. искове за предаване владението върху процесните недвижими имоти бъдат отхвърлени като неоснователни.

С оглед на този извод за принадлежността на правото на собственост върху процесните недвижими имоти, предявените от Република България срещу С. Б. С. и М. Л. Б. Х. искиове за заплащане по реда на чл.73, ал.1 вр. чл.93 ЗС стойността на добивите, които ответниците са получавали от процесните имоти в периода 18.10.2002г.-01.03.2011г. /по 65 911.14лв. от всеки един от добив на дървесина и по 68 574.19лв. от всеки един от приходи за билети /, искиове за заплащане по реда на чл.59 ЗЗД на обезщетение за ползването на процесните имоти в периода 18.10.2002-01.03.2011г. /по 140 742 лв. от всеки един/, както и по реда на чл.86, ал.1 ЗЗД мораторна лихва върху главницата за същия период по 49 510.68лв. от всеки един по първата претенция и по 72 148.31лв. от всеки един по втората претенция/ също са неоснователни. С обжалваното решение така предявените искиове са отхвърлени, поради което в тази част въззивното решение следва да бъде оставено в сила.

С оглед изхода на спора в полза на С. Б. С. следва да бъде присъдена сумата от 18897.50лв., представляваща направените по делото разноски, а в полза на М. Л. Б. Х. следва да бъде присъдена сумата от 62354.74лв., представляваща направените по делото разноски.

По изложените по-горе съображения, Върховният касационен съд, състав на Първо гражданско отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ въззивно решение №1834/25.07.2017г., постановено от I състав на ГО на Софийския апелативен съд по в.гр.д.№904/2015г. в частта, потвърждаваща решението на първоинстанционния съд, с което е признато за установено по отношение на С. Б. С. и М. Л. Б. Х., че Република България е собственик на поземлен имот с идентификатор ..... по КК на [населено място], местност „Б.“ с площ от 210 104кв.м., ведно с построените в имота сгради: 1/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 69кв.м.; 2/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 357кв.м.; 3/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 516кв.м.; 4/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 239кв.м.; 5/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 210кв.м.; 6/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 131 кв.м.; 7/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 65кв.м.; 8/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 109кв.м. и С. Б. С. и М. Л. Б. Х. са осъдени на основание чл.108 ЗС да предадат владението върху имотите, както и в частта му за разноските и вместо това ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявения от Република България, представлявана от министъра на регионалното развитие и благоустройството, срещу С. Б. С., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес: [населено място], [улица], ет.8, офис №43, чрез адв.Е. Х. и М. Л. Б. Х., със съдебен адрес: [населено място], [улица], ет.2, чрез адв.В. Г. иск за признаване за установено, че Република България е собственик ex lege по силата на Закона за горите от 1897г. на поземлен имот с идентификатор ..... по КК на [населено място], местност „Б.“ с площ от 210 104кв.м., ведно с построените в имота сгради: 1/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 69кв.м.; 2/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 357кв.м.; 3/сграда с идентификатор..... със застроена площ от 516кв.м.; 4/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 239кв.м.; 5/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 210кв.м.; 6/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 131 кв.м.; 7/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 65кв.м.; 8/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 109кв.м. и за предаване на владението върху тези недвижими имоти.

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявения от Република България, представлявана от министъра на регионалното развитие и благоустройството, срещу С. Б. С., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес: [населено място], [улица], ет.8, офис №43, чрез адв.Е. Х. и М. Л. Б. Х., със съдебен адрес: [населено място], [улица], ет.2, чрез адв.В. Г., иск за признаване за установено, че Република България е собственик въз основа на изтекля в полза на

Интендантството на цивилната листа като държавна институция придобивна давност в периода 1900-1930г. на поземлен имот с идентификатор ..... по КК на [населено място], местност „Б.“ с площ от 210 104кв.м., ведно с построените в имота сгради: 1/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 69кв.м.; 2/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 357кв.м.; 3/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 516кв.м.; 4/сграда с идентификатор..... със застроена площ от 239кв.м.; 5/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 210кв.м.; 6/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 131 кв.м.; 7/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 65кв.м.; 8/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 109кв.м. и за предаване на владението върху тези недвижими имоти.

ОТХВЪРЛЯ като неоснователен предявения от Република България, представлявана от министъра на регионалното развитие и благоустройството, срещу С. Б. С., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес: [населено място], [улица], ет.8, офис №43, чрез адв.Е. Х. и М. Л. Б. Х., със съдебен адрес: [населено място], [улица], ет.2, чрез адв.В. Г., иск за признаване за установено, че Република България е собственик по силата на Закона за обявяване на държавна собственост върху имотите на семействата на бившите царе Ф. и Б. и техните наследници /обн.ДВ.305/31.12.1947г./ на поземлен имот с идентификатор ..... по КК на [населено място], местност „Б.“ с площ от 210 104кв.м., ведно с построените в имота сгради: 1/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 69кв.м.; 2/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 357кв.м.; 3/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 516кв.м.; 4/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 239кв.м.; 5/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 210кв.м.; 6/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 131 кв.м.; 7/сграда с идентификатор ..... със застроена площ от 65кв.м.; 8/сграда с идентификатор ..... със застроена площ 109кв.м. и за предаване на владението върху тези недвижими имоти.

ОСТАВЯ В СИЛА решение №№1834/25.07.2017г., постановено от 1 състав на ГО на Софийския апелативен съд по в.гр.д.№904/2015г. в частта, с която са отхвърлени предявените от Република България срещу С. Б. С. и М. Л. Б. Х. искове за заплащане по реда на чл.73, ал.1 вр. чл.93 ЗС стойността на добивите, които ответниците са получавали от процесните имоти в периода 18.10.2002г.-01.03.2011г. /по 65 911.14лв. от всеки един от добив на дървесина и по 68 574.19лв. от всеки един от приходи за билети /, искове за заплащане по реда на чл.59 ЗЗД на обезщетение за ползването на процесните имоти в периода 18.10.2002-01.03.2011г. /по 140 742 лв. от всеки един/, както и по реда на чл.86, ал.1 ЗЗД мораторна лихва върху главницата за същия период по 49 510.68лв. от всеки един по първата претенция и по 72 148.31лв. от всеки един по втората претенция/.

ОСЪЖДА Република България, представлявана от министъра на регионалното развитие и благоустройството, на основание чл.78, ал.3 ГПК да заплати на С. Б. С., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес: [населено място], [улица], ет.8, офис №43, чрез адв.Е. Х., сумата от 18897.50лв. /осемнадесет хиляди осемстотин деветдесет и седем лева и 50ст./, представляваща направените по делото разноски.

ОСЪЖДА Република България, представлявана от министъра на регионалното развитие и благоустройството, на основание чл.78, ал.3 ГПК да заплати на М. Л. Б. Х., със съдебен адрес: [населено място], [улица], ет.2, чрез адв.В. Г., сумата от 62354.74лв. /шестдесет и две хиляди триста петдесет и четири лева и 74ст./, представляваща направените по делото разноски.

Решението е окончателно.

Председател:

Членове: